

Nr 60.

Godkänd av första kammaren den 15 mars 1929.

Godkänd av andra kammaren den 15 mars 1929.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av väckt motion angående vissa ändringar i villkoren för understöd från Vadstena krigsmanshuskassa.

(Bankoutskottets utlåtande nr 22.)

Till Konungen.

I en inom riksdagen väckt motion (II: 255) har hemställts, att riksdagen måtte besluta om avlåtande av skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan om utredning angående vissa i motionen under punkterna 1—5 angivna frågor rörande understödstagare från Vadstena krigsmanshuskassa.

I berörda punkter har ifrågasatts undersökning, huruvida

»1) de nu utgående underhållen — inberäknat dyrtidstillägget om 150 kronor för år, som nu utgår — kan anses vara tillräckligt för dessa pensionärers försörjning,

2) begravningshjälpen om 30 kronor kan anses stå i lämpligt förhållande till nuvarande penningvärde,

3) den för åtnjutande av underhåll stadgade levnads- och tjänsteåldern kan anses till sin längd m. m. lämpligt bestämd,

4) grunderna för utbetalande av ovannämnda korprals- och vicekorprals-tillägg kunna anses vara gent emot vissa indelta soldater rättvist bestämda, och

5) efterlevande maka efter underhållstagare bör komma i åtnjutande av änkepension.»

Såsom av verkställd utredning i ärendet framgår, hava statsmakterna vid bestämmandet av nu gällande underhållsbelopp till Vadstena krigsmanshuskassas underhållstagare utgått från den principiella ståndpunkten, att underhållen, med hänsyn till det indelta manskapets ställning och tjänstgörings-skyldighet, äro att anse mera såsom bidrag till livsuppehållet än såsom tjänstepensioner i vanlig mening. Den uppfattning rörande underhållens karaktär, som sålunda legat till grund för underhållsbeloppens avpassande, synes riksdagen alltjämt vara giltig.

Därest frågan om storleken av förevarande ålderdomsunderstöd bedömes från den nu angivna synpunkten, måste enligt riksdagens mening de år 1919 fastställda underhållsbeloppen med därå sedermera beviljade tilläggsförmåner — genom vilka totalbeloppen för underhållstagare, som uppnått

67 års ålder och som befinna sig i behövande omständigheter, uppbringats beträffande meniga soldater till 400, beträffande vice korpraler till 430 och beträffande korpraler till 460 kronor årligen — anses vara i stort sett väl avvägda.

Med hänsyn till vad sålunda anförts och i betraktande jämväl av de betydande kostnader för statsverket, som på grund av det stora antalet underhållstagare måste krävas även för en obetydlig förhöjning av underhållsförmånerna, har riksdagen ansett sig icke kunna biträda ett förslag om sådan höjning. Ej heller finner sig riksdagen kunna medgiva beviljandet av understöd åt avliden underhållstagares efterlevande änka.

Däremot synes det måhända kunna ifrågasättas, huruvida nu gällande villkor för rätt till underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa kunna anses vara i allo väl avvägda. Vad i motionen anförts till stöd för förslaget om rätt till underhåll för sådan indelt soldat, som visserligen ej innehar 20 tjänstår men som under anställningstiden fullgjort tjänstgöring mellan bevaringsmötena i sådan omfattning, att han i verkligheten tjänat kronan mer än den minsta tjänstgöringstid, som i allmänhet erfordrats under den för underhållsrätt stadgade anställningsperioden, förefaller riksdagen vara värt beaktande. I saknad av närmare utredning i ämnet anser sig riksdagen likväl icke äga tillfälle att för egen del uttala någon mening beträffande möjligheten och lämpligheten av att genomföra ett förslag i sådan riktning. Frågan härom, liksom även frågan om eventuella andra jämkningar beträffande villkoren för rätt till underhåll, synes riksdagen emellertid vara av beskaffenhet att kunna tagas under överbäggande i samband med prövningen av en utav arméförvaltningens civila departement i skrivelse till Eders Kungl. Maj:t den 18 december 1928 gjord framställning om ändrade bestämmelser rörande utbetalning av underhåll till krigsmanshuskassans underhållstagare. Riksdagen har ansett sig böra hos Eders Kungl. Maj:t anhålla om dylikt överbäggande.

I detta sammanhang finner sig riksdagen böra framhålla, att därest med anledning av vad riksdagen sålunda ifrågasatt ändringar i gällande bestämmelser beträffande underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa anses böra genomföras, motsvarande ändringar beträffande pensionerna till avskedad indelt manskap vid flottan torde böra överbäggas.

På grund av det anförda får riksdagen, i anledning av förevarande motion, hos Eders Kungl. Maj:t anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte i samband med prövning av föreliggande förslag om ändrade bestämmelser rörande utbetalning av underhållsförmåner till Vadstena krigsmanshuskassans underhållstagare taga under överbäggande frågan om eventuella jämkningar i nu gällande villkor för rätt till dylikt underhåll.

Stockholm den 15 mars 1929.

Med undersätlig vördnad.